

Társulati élet

„BARADLA 150” NEMZETKÖZI KONFERENCIA

Hazánk felszabadulásának 30., a Baradla-barlang feltárásának 150. évfordulója alkalmából Társulatunk 1975. augusztus 26–29. között „Baradla 150” elnevezéssel nemzetközi konferenciát rendezett, melyen több mint 60 külföldi (NDK 26, Bulgária 8, Anglia 6, Csehszlovákia 5, Ausztria, Belgium, Franciaország 3–3, Görögország, Lengyelország, Spanyolország, USA 2–2 fő) és 28 hazai szakember vett részt.

A konferencián — az évfordulókkal kapcsolatos megemlékezések mellett — szakmai ülészek is szerepeltek, melynek témaköre a *karsztok, barlangok és karsztvizek védelme* volt. A téma világszerte annyira időszerű, hogy a Nemzetközi Szeleológiai Unió (UIS) az 1975-ös évet a *barlangvédelem évének* nyilvánította.

A konferenciát dr. Láng Sándor, egyetemi tanár, Társulatunk elnöke nyitotta meg, majd dr. Dénes György, az MKBT társelnöke a magyar karszt- és barlangkutatás elmúlt 30 évi eredményeiről számolt be.

A konferencia szakelőadásait dr. Tökés Ottó, az Országos Természetvédelmi Hivatal elnökhelyettese nyitotta meg. Bevezető előadásában kitért a természetvédelmi törvényre, amely — világviszonylatban egyedülállóan — védelmet biztosít az ország valamennyi barlangjának, majd ismertette a Hivatal keretében létrehozott Barlangtani Intézet jelentőségét, szerepét és feladatát a barlangok védelmével és kutatásával kapcsolatban. A továbbiakban vázolta a jövő terveit, végül a társadalmi szervekkel — köztük elsősorban a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulattal — való szoros együttműködés formáit és jelentőségét méltatta.

Az ezt követő előadások két szekcióban kerültek sorra. Az első szekcióban a *karsztok, barlangok és karsztvizek védelmének szempontjaival és módszereivel* kapcsolatos előadások hangzottak el.

Két előadás foglalkozott a karsztvizekkel. Rónaki László (Pécs) „A pécsi Mecsek karsztjának és karsztvizének védelme a víznyomjelzési vizsgálatok ismeretében” c. előadásában annak a széleskörű morfológiai, hidrográfiai és szeleológiai vizsgálatrendszernek az eredményeit ismertette, melyek alapján a mecseki források védendő vízgyűjtőterülete kijelölésre kerülhet. Kocsis Antal (Székesfehérvár) a Tésifennsík víznyelőit vizsgálta és a környező mezőgazdaságilag művelt, ill. állattartással hasznosított területekről bemosódott fertőző mikroorganizmusokat

talált, ami mind az ott kutatók, mind a karsztvíz szempontjából veszélyt rejt magában. „*Víznyelők feltáró kutatásai, a barlanghigiéne jelentősége és biztosítása*” c. előadásában szigorú védelmet javasol.

Dr. Kordos László (Budapest) két előadással szerepelt. „*A barlangok komplex védelmének kérdései*” címmel a barlangi kölcsönhatások rendszerét elemezte. A barlangban történő bármilyen mesterséges beavatkozás a rendszert megbolygatja, károsítja. „*Az Aggteleki-karszt kopárosodása az őslénytani vizsgálatok alapján*” c. előadásában megállapította, hogy ezen a területen a természetes növénytakaró és ezzel az állatvilág egyensúlyának felbomlását az emberi beavatkozások már 2000 évvel ezelőtt megindították.

Csernavölgyi László (Budapest) „*Barlangfeltárási eredmények publikálásának jelentősége a barlangok védelmében*” c. előadásában a kezdő barlangkutatók oktatásának, az elméleti ismeretek közzétételének szükségességét tárgyalta. Warwick, Gordon (Anglia) „*A barlangvédelem néhány problémája és megvalósítása az Egyesült Királyságban*” címmel vázolta azokat a körülményeket, amelyek a kellő szervezeti feltételek és törvények hiánya miatt a bányászat, az ipar, a magántulajdon, valamint a gyakorlatlan kutatók részéről a barlangokat veszélyeztetik.

Kósa Attila (Budapest) „*Barlangok teljes védelmének problémái a Rejtek-zsomboly példájának tükrében*” c. előadásában javasolta, hogy az értékes, könnyen károsodó képződményekkel rendelkező barlangokat megfelelő dokumentáció után teljesen le kell zárni, s csak esetleges tudományos vizsgálatok céljára szabad hozzáférhetővé tenni.

A másik szekcióban a *barlangok idegenforgalmi kiépítésének műszaki, valamint biológiai és klimatológiai kérdései* kerültek előadásra. Pap Jánosné (Veszprém) „*A barlangok védelmének, karbantartásának, idegenforgalomba való bekapcsolásának néhány kérdése*” címmel a barlangok kiépítésének, üzemeltetésének problémáit és szempontjait ismertette, elsősorban idegenforgalmi szempontok és a biztonságtechnikai oldaláról. „*Az NDK idegenforgalmi barlangjainak időszerű problémái*” címmel Winkelhöfer, Roland (NDK) azokkal a műszaki, szervezési, kutatási és barlangvédelmi tennivalókkal foglalkozott, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az NDK barlangjai — terveiknek megfelelően — *barlangi múzeumokká* váljanak.

Fodor István (Pécs) „Az idegenforgalom hatása a barlangok mikroklímájára” c. előadásában ismertette ezirányú vizsgálatait, amelyek eredménye szerint általában még nem észlelhető káros hatás a barlangi mikroklímában (jégbarlangokban már igen), de folyamatosan figyelemmel kell kísérni a klimatikus viszonyok változását. Érdekes eredményekről számolt be Schwarcz, P. H. (Kanada) „A barlangi üledékek kora és a késő pleisztocén paleoklíma” c. előadásában.

A látogatók számának az utóbbi évtizedben történt ugrásszerű növekedése következtében barlangjainkban aggasztó tünetek jelentkeznek, mégpedig a világítást szolgáltató lámpák, elsősorban fényszórók közvetlen fényében levő cseppkőképződményekre települő alacsonyrendű növények (algák, páfrányok) elszaporodása révén. Hajdu Lajos (Budapest) „A barlangok algásodása és a védeke és lehetőségei” címmel elsősorban a biológiai oldalról közelítette meg a kérdést, Hazslinszky Tamás (Budapest) a műszaki védekezés lehetőségeit vázolta „A barlangi világítás kialakításának szerepe az algásodás elleni védekezésben” címmel.

Lénárt László (Miskolc) „Klimatológiai mérések a Bükk-fennsíkban levő Létrási-Vizes-barlangban” címmel foglalta össze 1973–75-ben végzett méréssorozatának eredményeit, mellyel a felszínről különböző úton a barlangba jutó víz hőmérsékletmódosító hatását mutatta ki.

Oldham, Anthony (Anglia) „Skócia barlangjai” c. előadásában az ország védett barlangjai közül a jelentősebbeket ismertette, míg Ludwig, Iren (USA)

„A világ legnagyobb barlangjának felfedezése” címmel a Mammuth-barlang és a Flint Ridge-barlang összeköttetésének feltárásáról számolt be, ami 252 km-es óriásbarlangot eredményezett.

Nemcsak a barlangokat kell védeni, hanem gyakran a bennük járó, kutató embert is. De Becker de Laeken (Belgium) „A barlangi mentőszolgálat újjászervezése Belgiumban” c. előadásában elsősorban szervezeti kérdéseket tárgyalt.

A konferencia előadói ülészakához kétnapos tanulmányi kirándulás csatlakozott, melynek keretében az első napon a résztvevők megismerkedtek a Bükk-fennsík karsztjelenségeivel, Lillafüred barlangjaival, majd este az aggteleki Baradla-barlang hangversenytermében Jakucs László egyetemi tanár, Társulatunk elnökségi tagja tartott *megemlékezést* a barlang 150. jubileumával kapcsolatban, melyet barlangi hangverseny követett. Másnap az Aggtelek környéki jellegzetes karsztfelzínrel és a terület barlangjaival ismerkedtek a résztvevők. A tanulmányút, s egyúttal a konferencia, este Miskolc-Tapolcán a barlangfürdő meglátogatásával zárult.

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a karsztokat, barlangokat és karsztvizeket veszélyeztető emberi és környezeti hatásokat világszerte felismerték. Elhárításuk nagy erőfeszítéseket igényel. Az ezirányú tapasztalatok, új módszerek kölcsönös megismeréséhez hasznosan járult hozzá a konferencia.

A konferencián elhangzott előadásokat Társulatunk 240 oldalas külön kiadványban jelentette meg.

Hazslinszky Tamás

KARSZT ÉS KLÍMA KONFERENCIA PÉCSETT

Társulatunk és a Magyar Meteorológiai Társulat közös szervezésében 1974. szeptember 3–4-én Pécsen, az MTA Pécsi Bizottságának székházában került sor a *Karszt és Klíma Konferencia* megrendezésére, melyen 45 magyar, és 4 külföldi meghívott, összesen 49 fő vett részt. A konferencia célja volt a karsztok és a klíma vizsgálata, valamint ezek kölcsönhatásainak elemzése.

A konferencia első részében, szeptember 3-án délelőtt elhangzott előadások lényegében vizsgálat alá vették, hogy a karsztok kialakulásában, fejlődésében milyen szerep jut, egyéb tényezők mellett, a felszínen és felette lejátszódó atmoszférikus jelenségeknek, az adott éghajlat komplex hatásmechanizmusának, és az egyes klímaelemeknek külön-külön is.

Elhangzott előadások:

- Jakucs László: Mikrotérségi sajátosságok szerepe a karsztformák alakításában
- Balázs Dénes: Klimatikus karszt típusok
- Lehmann Antal: Klíma és növényzet a Mecsek és a Villányi hegység karsztos területein.

A délelőtt második felében elhangzott előadások a karsztok felszínén kialakuló mikroformákkal és a barlangrendszernek atmoszférájával — ahogy Láng professzor előadásában nevezte, — tehát a barlangok levegőjének vizsgálatával foglalkoztak.

Elhangzott előadások:

- Láng Sándor: A felszín és klíma hatása a karsztosodásra
- Böcker Tivadar: Beszivárgás vizsgálat a karszton
- Dénes György: Csapadék eredetű vizek útja a karsztban

Délután elhangzott előadások:

- Szabó László (Szovjetunió), az előadó távolléte miatt az előadást felolvasták: A szolotvinói (akna-szlainai) földalatti szanatórium klímája és jelentősége az asztmás betegek gyógyításában
  - Roda István — Rajman László (Csehszlovákia): A barlangi levegő szénadtartalma — a vertikálisan és horizontálisan mozgó vizek függvényében, — mint szpeleoterápiái tényező.
  - Fodor István: Különböző típusú gyógybarlangok klimatikus sajátosságai
  - Viehmann, Iosif (Románia): A Szkerisorai-jégbarlangban végzett vizsgálatok eredményei
- Az előadásokat igen aktív és tartalmas hozzászólások zárták le.

A konferencia másnapján, szeptember 4-én, Abaligetén és Harkányban került sor a szpeleoterápiával kapcsolatos előadásokra. Az előadók a barlanggyógyászat alkalmazásának újabb eredményeit ismertették.